

**II-Konvenzjoni
Ewropea
dwar id-Drittijiet
tal-Bniedem**

kif ġiet emendata bil-Protokollu Nru 11 u Nru 14

supplementata bil-Protokollu Nru 1, 4, 6, 7, 12, 13
u 16

It-test tal-Konvenzjoni qed jiġi pprezentat kif emendat bid-disposizzjonijiet tal-Protokoll Nru 14 (CETS Nru 194) mid-data tad-dhul fis-sehħ tiegħu fl-ewwel ta' Ġunju 2010. Preċedentement it-test tal-Konvenzjoni kien ġie emendat skont id-disposizzjonijiet tal-Protokoll Nru 3 (ETS Nru 45), li daħal fis-sehħ fil-wieħed u għoxrin ta' Settembru 1970, tal-Protokoll Nru 5 (ETS Nru 55), li daħal fis-sehħ fl-għoxrin ta' Diċembru 1971, u tal-Protokoll Nru 8 (ETS Nru 118), li daħal fis-sehħ fl-ewwel ta' Jannar 1990, u inkluda wkoll it-test tal-Protokoll Nru 2 (ETS Nru 44) li, skont l-Artikolu 5 § 3 tiegħu, kien parti integrali mill-Konvenzjoni mid-data tad-dhul fis-sehħ tiegħu fil-wieħed u għoxrin ta' Settembru 1970. Id-disposizzjonijiet kollha li ġew emendati jew miżjuda b'dawn il-Protokoll li ġew sostitwiti bil-Protokoll Nru 11 (ETS Nru 155), mid-data tad-dhul fis-sehħ tiegħu fl-ewwel ta' Novembru 1998. Minn dik id-data, il-Protokoll Nru 9 (ETS Nru 140), li daħal fis-sehħ fl-ewwel ta' Ottubru 1994, ġie mhassar u l-Protokoll Nru 10 (ETS Nru 146) tilef l-iskop tiegħu.

L-istat attwali ta' firem u ratifiki tal-Konvenzjoni u tal-Protokoll tagħha kif ukoll il-lista kompluta tad-dikjarazzjonijiet u r-riżervi huma disponibbli fuq il-websajt www.conventions.coe.int.

Il-verżjoni Ingliża tal-Konvenzjoni u dik Franciża biss huma awtentiċi. Din it-traduzzjoni ma hijiex verżjoni uffiċjali tal-Konvenzjoni.

Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex
www.echr.coe.int

WERREJ

Il-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali	5
Protokoll Nru 1.....	31
Protokoll Nru 4.....	34
Protokoll Nru 6.....	38
Protokoll Nru 7.....	42
Protokoll Nru 12.....	48
Protokoll Nru 13.....	52
Protokoll Nru 16.....	56

Il-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali

Ruma, 4.XI.1950

PERESS LI L-GVERNIJET FIRMATARJI TA' DIN IL-KONVENZJONI huma membri tal-Kunsill tal-Ewropa,

B'kunsiderazzjoni għad-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem, proklamata mill-Assemblea Ġenerali fl-għaxra ta' Diċembru 1948;

Billi din id-Dikjarazzjoni għandha l-għan li tiżgura r-rikonixximent universali u effettiv u r-rispett tad-drittijiet iddikjarati fiha;

Billi l-għan tal-Kunsill tal-Ewropa hu l-kisba ta' għaqda akbar bejn il-membri tiegħu u billi wieheċ mill-metodi biex jinkiseb dan il-għan hu l-osservanza` u l-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali;

Filwaqt li jaffer maw mill-ġdid it-twe mmin fil-libertajiet fundamentali li huma s-siesien tal-ġustizzja u l-paċi fid-dinja u li dawn huma aħjar imħarsa min banda permezz ta' demokrazija politika effettiva u mill-oħra permezz ta' fehma komuni u b' osservanza tad-drittijiet tal-bniedem li minnhom jiddependu;

Peress li, bħala gvernijiet tal-pajjiżi Ewropej ta' l-istess fehma u li għandhom wirt komuni ta' tradizzjonijiet politiċi, ideali, liberta` u stat ta' dritt, huma deċiżi biex jieħdu l-ewwel passi lejn l-infurzar kollettiv ta' ċerti drittijiet imsemmija fid-Dikjarazzjoni Universali,

Ftehm u kif ġej:

ARTIKOLU 1

Obbligu ta' rispett tad-drittijiet tal-bniedem

Il-Partijiet Gholja Kontraenti għandhom jassiguraw lil kull min jaqa taħt il-gurisdizzjoni tagħhom id-drittijiet u l-libertajiet kif msemmija fis-Sezzjoni I ta' din il-Konvenzjoni.

SEZZJONI I DRITTIJET U LIBERTAJET

ARTIKOLU 2

Id-dritt għall-ħajja

1. Id-dritt għall-ħajja ta' kulhadd għandu jiġi protett b'liġi. Hadd ma għandu jiġi pprivat mill-ħajja tiegħu intenzjonalment ħlief fl-esekuzzjoni tas-sentenza ta' qorti wara li jiġi misjub ħati ta' delitt li dwaru tkun provduta mil-liġi din il-piena.

2. Il-privazzjoni tal-ħajja ma għandhiex titqies bħala magħmula bi ksur ta' dan l-Artikolu meta tirriżulta mill-użu ta' forza li ma tkunx aktar minn dak li jkun assolutament meħtieġ:

- fid-dif iza ta' xi persuna minn vjolenza illegali;
- sabiex jiġi effettwat arrest skont il-liġi jew tiġi evitata l-ħarba ta' xi persuna detenuta skont il-liġi;
- f'azzjoni meħuda skont il-liġi sabiex tiġi megħluba rewwixta jew insurrezzjoni.

ARTIKOLU 3

Il-projbizzjoni tat-tortura

Hadd ma għandu jkun assoġġettat għal tortura jew għal trattament jew piena inumana jew degradanti.

ARTIKOLU 4

Il-projbizzjoni tal-iskjavitu` u l-ħidma furzata

- Hadd ma għandu jinżamm fi skjavitu` jew f'servitu`.
- Hadd ma għandu jkun imġiegħel jagħmel xogħol forzat jew obbligatorju.
- Għall-fini ta' dan l-Artikolu l-frazi "xogħol forzat jew obbligatorju" ma tinkludix:
  - xogħol meħtieġ li jsir fil-kors ordinarju ta' detenzjoni imposta skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 5 ta' din il-Konvenzjoni jew waqt il-liberta` kondizzjonata minn dik id-detenzjoni;
  - servizz ta' karattru militari jew, f'każ ta' persuni oġġezzjonanti minħabba l-kuxjenza f'pajjiżi fejn huwa hekk rikonnoxut, servizz imġiegħel minflok servizz militari obbligatorju;
  - servizz imġiegħel f'każ ta' emerġenza jew ta' kalamita` li thedded il-ħajja jew il-ġid tal-komunita`;
  - xogħol jew servizz li jiffirma parti mill-obbligi ċiviċi normali.

ARTIKOLU 5

Id-dritt għall-liberta` u s-sigurta`

- Kulhadd għandu d-dritt għal-liberta` u għas-sigurta` tal-persuna. Hadd ma għandu jiġi pprivat mil-liberta` tiegħu ħlief fil-kazijiet li ġejjin u skont il-proċedura preskritta bil-liġi:
  - id-detenzjoni skont il-liġi ta' persuna wara li tinsab ħatja minn qorti kompetenti;
  - l-arrest jew id-detenzjoni skont il-liġi ta' persuna għal nuqqas ta' tħaris ta' ordni skont il-liġi ta' qorti jew sabiex jiġi żgurat it-twetttiq ta' xi obbligu preskritt mil-liġi;
  - l-arrest jew detenzjoni skont il-liġi ta' persuna effettwata sabiex tiġi miġjuba quddiem l-awtorita` legali kompetenti

fuq suspett raġonevoli li tkun ikommettiet reat jew meta jkun meqjus raġonevolment meħtieġ biex jiġi evitat li tikkommetti reat jew li taħrab wara li tkun għamlet reat;

- (d) id-detenzjoni ta' minuri b'ordni skont il-liġi għall-iskop ta' sorveljanza edukattiva jew id-detenzjoni tiegħu skont il-liġi sabiex jiġi miġjub quddiem l-awtorita' legali kompetenti;
- (e) id-detenzjoni skont il-liġi ta' persuni biex jiġi evitat it-tixrid ta' mard infettiv, ta' persuni mhux f'sensihom, addetti għall-alkohol jew għad-drogi jew vagabondi;
- (f) l-arrest jew id-detenzjoni skont il-liġi ta' persuna biex jiġi evitat li tidhol mingħajr awtorita' fil-pajjiż jew ta' persuna li kontra tagħha tkun qed tittiehed azzjoni għad-deportazzjoni jew għall-estradizzjoni.

2. Kull min ikun arrestat għandu jiġi nformat minnufih, f'lingwa li jifhem, dwar ir-raġunijiet tal-arrest tiegħu u dwar kull akkuża kontra tiegħu.

3. Kull min ikun arrestat jew detenut skont id-disposizzjonijiet tal-paragrafu (1) (ċ) ta' dan l-Artikolu għandu jingieb minnufih quddiem imħallf jew funzjonarju ieħor awtorizzat b'liġi biex jeżerċita setgħa ġudizzjarja u jkollu dritt għal proċeduri fi żmien raġonevoli jew għal helsien waqt pendenza tal-proċeduri. Il-helsien jista' jkun taft kundizzjoni ta' garanziji biex jidher għall-proċeduri.

4. Kull min ikun ipprivat mil-liberta' tiegħu b'arrest jew detenzjoni jkollu dritt li jagħmel proċeduri biex il-legalita' tad-detenzjoni tiegħu tiġi deciza malajr minn qorti u l-liberta' tiegħu tiġi ordnata jekk id-detenzjoni ma tkunx skont il-liġi.

5. Kull min ikun vittma ta' arrest jew detenzjoni bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' dan l-Artikolu jkollu dritt esegwibbli għal kumpens.

ARTIKOLU 6

Id-dritt għal proċediment ġust

1. Fid-determinazzjoni tad-drittijiet civili u tal-obbligi tiegħu jew ta' xi akkuża kriminali kontra tiegħu, kulhadd huwa ntitolat għal smiġh imparzjali u pubbliku fi żmien raġonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'liġi. Is-sentenza għandha tingħata pubblikament iżda l-istampa u l-pubbliku jistgħu jiġu esklużi mill-proċeduri kollha jew minn parti minnhom fl-interess tal-morali, tal-ordni pubbliku jew tas-sigurtà nazzjonali f' soċjeta' demokratika, meta l-interessi tal-minuri jew il-protezzjoni tal-ħajja privata tal-partijiet hekk teħtieġ, jew safejn ikun rigorozament meħtieġ fil-fehma tal-qorti f'ċirkostanzi speċjali meta l-pubblicita' tista' tippreġudika l-interessi tal-ġustizzja.

2. Kull min ikun akkużat b'reat kriminali għandu jiġi meqjus li jkun innocenti sakemm ma jiġix pruvat ħati skont il-liġi.

3. Kull min ikun akkużat b'reat kriminali għandu d-drittijiet minimi li ġejjin:

- (a) li jkun infurmat minnufih, b'lingwa li jifhem u fid-dettal, dwar in-natura u r-raġuni tal-akkuża kontra tiegħu;
- (b) li jkollu żmien u faċilitajiet xierqa għall-preparazzjoni tad-difiża tiegħu;
- (ċ) li jiddefendi ruħu personalment jew permezz ta' assistenza legali magħżula minnu stess jew, jekk ma jkollux mezz biżżejjed li jħallas l-assistenza legali, din għandha tingħata lilu b'xejn meta l-interessi tal-ġustizzja jeħtieġu hekk;
- (d) li jeżamina jew li jara li jiġu eżaminati xhieda kontra tiegħu u li jottjeni l-attenzenza u l-eżami ta' xhieda favur tiegħu taft l-istess kundizzjonijiet bħax-xhieda kontra tiegħu;
- (e) li jkollu assistenza b'xejn ta' interpretu jekk ma jkunx jifhem jew jittkellem il-lingwa użata fil-qorti.

ARTIKOLU 7

L-ebda piena mingħajr liġi

1. Hadd ma għandu jitqies li jkun ħati ta' reat kriminali minħabba f'xi att jew omissjoni li ma kinux jikkostitwixxu reat kriminali skont liġi nazzjonali jew internazzjonali fil-ħin meta jkunu saru. Lanqas ma għandha tingħata piena akbar minn dik li kienet applikabbli fiż-żmien meta r-reat kriminali jkun sar.
2. Dan l-Artikolu ma għandux jippreġudika l-proċeduri u l-applikazzjoni tal-piena ta' xi persuna għal xi att jew omissjoni li, fiż-żmien meta jkunu saru, kienu kriminali skont il-prinċipji ġenerali tal-liġi rikonoxxuti min-nazzjonijiet civilizzati.

ARTIKOLU 8

Id-dritt għar-rispett tal-ħajja privata u tal-familja

1. Kulhadd għandu d-dritt għar-rispett tal-ħajja privata tiegħu u tal-familja tiegħu, ta' daru u tal-korrispondenza tiegħu.
2. Ma għandux ikun hemm indħil minn awtorita' pubblika dwar l-eżerċizzju ta' dan id-dritt ħlief dak li jkun skont il-liġi u li jkun meħtieġ f' 'soċjeta' demokratika fl-interessi tas-sigurta' nazzjonali, sigurta' pubblika jew il-ġid ekonomiku tal-pajjiż, biex jiġi evitat id-dizordni jew l-egħmil ta' delitti, għall-protezzjoni tas-saħħa jew tal-morali, jew għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' ħaddieħor.

ARTIKOLU 9

Il-liberta' tal-ħsieb, kuxjenza, u religjon

1. Kulhadd għandu d-dritt għal-liberta' tal-ħsieb, kuxjenza u religjon; dan id-dritt jinkludi l-liberta' li jbidel ir-religjon jew twemmin tiegħu u l-liberta', sew waħdu kemm ma' oħrajn u pubblikament jew privatament, li juri r-religjon jew it-twelmin tiegħu, fil-qima, tagħlim, Prattika u osservanza.

2. Il-liberta' li wieħed juri r-religjon jew it-twelmin tiegħu tkun suġġetta biss għal dawk il-limitazzjonijiet li jkunu preskritti b'liġi u li jkunu meħtieġa f'soċjeta' demokratika fl-interessi tas-sigurta' pubblika, għall-protezzjoni tal-ordni pubblika, tas-saħħa jew tal-morali, jew għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' ħaddieħor.

ARTIKOLU 10

Il-liberta' ta' espressjoni

1. Kulhadd għandu d-dritt għal-liberta' ta' espressjoni. Dan id-dritt jinkludi l-liberta' li jkollu opinjonijiet u li jirċievi u jagħti informazzjoni u ideat mingħajr indħil mill-awtorita' pubblika u mingħajr ma jittiehed kont ta' fruntieri. Dan l-Artikolu ma għandux jimpedixxi Stati milli jeħtieġu liċenzi għax-xandir, televiżjoni jew impriżi ċinematografiċi.
2. L-eżerċizzju ta' dawn il-libertajiet, billi jġib miegħu dmirijiet u responsabbiltajiet, jista' jkun suġġett għal dawk il-formalitajiet, kundizzjonijiet, restrizzjonijiet jew penali kif preskritti b'liġi u li jkunu meħtieġa f' 'soċjeta' demokratika, fl-interessi tas-sigurta' nazzjonali, integrità terroristjali jew sigurta' pubblika, biex jiġi evitat id-dizordni jew l-egħmil ta' delitti, għall-protezzjoni tas-saħħa jew tal-morali, għall-protezzjoni tar-reputazzjoni jew drittijiet ta' ħaddieħor, biex jiġi evitat il-kxif ta' informazzjoni riċevuta b'sigriet, jew biex tiġi miżmuma l-awtorita' u l-imparzjalita' tal-ġudikatura.

ARTIKOLU 11

Il-liberta' ta' assemblea u assoċjazzjoni

1. Kulhadd għandu d-dritt għal-liberta' ta' għaqda paċifika u għal-liberta' ta' assoċjazzjoni ma' oħrajn, inkluż id-dritt li wieħed jiffirma u jidhöl fi trade unions għall-protezzjoni tal-interessi tiegħu.
2. Ma għandu jkun hemm ebda restrizzjonijiet fuq l-eżerċizzju ta' dawn id-drittijiet ħlief dawk li jkunu preskritti b'liġi u li jkunu meħtieġa f'soċjeta' demokratika fl-interessi tas-sigurta' nazzjonali

jew tas-sigurta` pubblika, biex jiġi evitat id-diżordni jew l-egħmil ta' delitti, għall-protezzjoni tas-saħħa jew tal-morali jew għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet ta' ħaddieħor. Dan l-Artikolu ma għandux jimpedixxi l-imposizzjoni ta' restrizzjonijiet skont il-liġi fuq l-eżerċizzju ta' dawn id-drittijiet minn membri tal-Forzi Armati, tal-Pulizija jew tal-amministrazzjoni tal-Istat.

ARTIKOLU 12

Id-dritt taż-żwieġ

L-irġiel u n-nisa ta' eta` ta' żwieġ għandhom id-dritt li jiżżewġu u li jkollhom familja, skont il-liġijiet nazzjonali li jirregolaw l-eżerċizzju ta' dan id-dritt.

ARTIKOLU 13

Id-dritt għal rimedju effettiv

Kull min ikollu miksura d-drittijiet u l-libertajiet tiegħu kontemplati f'din il-Konvenzjoni għandu jkollu rimedju effettiv quddiem awtorita` nazzjonali għalkemm dak il-ksur ikun sar minn persuni li jkunu qed jaġixxu f'kariga uffiċjali.

ARTIKOLU 14

Projbizzjoni tad-diskriminazzjoni

It-tgawdija tad-drittijiet u libertajiet kontemplati f' din il-Konvenzjoni għandha tiġi assigurata mingħajr diskriminazzjoni għal kull raġuni bħalma huma s-sess, razza, kulur, lingwa, reliġjon, opinjoni politika jew opinjoni oħra, oriġini nazzjonali jew soċjali, assoċjazzjoni ma' minoranza nazzjonali, proprjeta`, twelid jew status ieħor.

ARTIKOLU 15

Deroga fi żmienijiet ta' emerġenza

1. Fi żmien ta' gwerra jew ta' emerġenza oħra pubblika li thedded il-ħajja tan-nazzjon kull Parti Għolja Kontraenti tista' tieħu miżuri li jnaqqsu l-obbligi tagħha skont il-Konvenzjoni safejn ikun rigorożament meħtieġ mill-eżiġenzi tas-sitwazzjoni, basta li dawk il-miżuri ma jkunux inkonsistenti ma' l-obbligi l-oħra tagħha skont il-liġi internazzjonali.

2. Ma għandha ssir bis-saħħa ta' din id-disposizzjoni ebda deroga mill-Artikolu 2 ħlief dwar imwiet li jirriżultaw minn atti legittimi ta' gwerra, jew mill-Artikoli 3, 4 (paragrafu 1) u 7.

3. Kull Parti Għolja Kontraenti li tagħmel użu minn dan id-dritt ta' deroga għandha tinforma b'kollox lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa dwar il-miżuri li tkun ħadet u r raġunijiet tagħhom. Għandha wkoll tinforma lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa meta dawk il-miżuri jkunu spicċaw joperaw u d-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni jkunu qegħdin jerġgħu jiġu eżegwiti kompletament.

ARTIKOLU 16

Limitazzjonijiet fuq l-attività` politika tal-barranin

Ebda ħaġa li hemm fl-Artikoli 10, 11 u 14 ma għandha tiftiehem li timpedixxi lill-Partijiet Għolja Kontraenti milli jimponu restrizzjonijiet fuq l-attività` politika ta' barranin.

ARTIKOLU 17

Projbizzjoni tal-abbuż tad-drittijiet

Ebda ħaġa li hemm f' din il-Konvenzjoni ma għandha tiġi interpretata li xi Stat, grupp jew persuna għandha xi dritt li tidhol f'xi attività` jew tagħmel xi att maħsub biex jeqred xi wieħed mid-drittijiet u mil-libertajiet kontemplati f'din il-Konvenzjoni jew biex tillimitahom aktar minn dak provdut fil-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 18

Limitazzjoni tal-użu tar-restrizzjonijiet għad-drittijiet

Ir-restrizzjonijiet permessi skont din il-Konvenzjoni għall-imsemmija drittijiet u libertajiet ma għandhomx jiġu applikati għal xi skop ieħor hlief dawk li għalihom huma jkunu jew preskritti.

SEZZJONI II IL-QORTI EWROPEA TAD-DRITTIJET TAL-BNIEDEM

ARTIKOLU 19

It-twaqqif tal-Qorti

B'ieks tiżgura l-osservanza tal-impenji meħudin mill-Partijiet Għolja Kontraenti fil-Konvenzjoni u l-Protokolli tagħha, għandha tiġi mwaqqfa Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, minn hawn il-quddiem imsejha "il-Qorti". Il-Qorti għandha tiffunzjona fuq bażi permanenti.

ARTIKOLU 20

Numru ta' mħallfin

Il-Qorti għandha jkollha l-istess numru ta' mħallfin daqs kemm hemm Partijiet Għolja Kontraenti.

ARTIKOLU 21

Kriterji għall-ħatra

1. L-imħallfin għandhom ikunu ta' karattru morali għoli u għandhom jew ikollhom il-ħiliet meħtieġa għall-ħatra f'uffiċċju ġudizzjarju għoli jew ikunu ġuriskonsulti ta' kompetenza rikonossuta.

2. L-imħallfin jisimghu l-kazijiet fil-Qorti fil-kapaċita` individwali tagħhom.

3. Matul il-mandat tagħhom l-imħallfin ma għandhomx jieħdu sehem fl-ebda attivita` li ma hijiex kompatibbli mal-indipendenza, l-imparzjalita` jew il-ħtiġijiet ta' uffiċċju full-time; il-kwistjonijiet kollha marbutin mal-applikazzjoni ta' dan il paragrafu għandhom jiġu deċiżi mill-Qorti.

ARTIKOLU 22

Elezzjoni tal-imħallfin

Għar-rigward ta' kull Parti Għolja Kontraenti l-imħallfin għandhom jiġu eletti, b' maġġoranza tal-voti, mill-Assemblea Parlamentari minn lista ta' tlett kandidati nominati mill-Parti Għolja Kontraenti.

ARTIKOLU 23

Mandat u tkeċċija

1. L-imħallfin għandhom jiġu eletti għal perjodu ta' disgħa snin. Huma ma' jistgħux jerġu' jiġu eletti.

2. Il-mandat tal-imħallfin għandu jagħlaq meta jilħqu sebghin sena.

3. L-imħallfin għandhom ikomplu fil-kariga sakemm jiġu sostitwiti. Madankollu, għandhom ikomplu jitrattaw il-kazijiet li jkollhom f'idejhom f'dak il-mument.

4. L-ebda mħallef ma jista' jiġi mkeċċi mill-kariga sakemm l-imħallfin l-oħra ma jiddeċidux b' maġġoranza ta' zewġ terzi li hu ma għadux jissodisfa l-kondizzjonijiet meħtieġa.

ARTIKOLU 24

Ir-regjistru u r-relaturi

1. Il-Qorti għandha jkollha Regjistru, u l-funzjonijiet u l-organizzazzjoni tiegħu għandhom ikunu stabbiliti fir-regoli tagħha.
2. Meta l-Qorti tisma' każ f'formazzjoni ta'imħallef wiehed, hi għandha tkun assistita mir-relaturi li għandhom jaġixxu taht l-awtorita` tal-President tal-Qorti. Huma għandhom jagħmlu parti mir-Regjistru tal-Qorti.

ARTIKOLU 25

Il-Qorti Plenarja

Il-Qorti plenarja għandha

- (a) teleggi l-President u wiehed jew zewġ Viċi-Presidenti għal perjodu ta' tlett snin; huma jistgħu jerġu' jiġu eletti;
- (b) twaqqaf Kmamar, ikkostitwiti għal perjodu ta' żmien fiss;
- (c) teleggi l-Presidenti tal-Kmamar tal-Qorti; dawn jistgħu jerġu' jiġu eletti;
- (d) taddotta r-regoli tal-Qorti;
- (e) teleggi r-Regjstratur u wiehed jew aktar Viċi-Regjstraturi;
- (f) tagħmel kwalunkwe talba skont l-Artikolu 26, paragrafu 2.

ARTIKOLU 26

Formazzjoni b'imħallef wiehed, Kumitati, Kmamar u l-Kamra l-Kbira

1. Sabiex tikkonsidra l-każijiet li jinġiebu quddiemha, l-Qorti għandha tpoġġi f'formazzjoni b'imħallef wiehed, f'kumitati bi tlett imħallfin, f'Kmamar b'sebgħa mħallfin jew fil-Kamra l-Kbira bi sbatax-il imħallef. Il-Kmamar tal-Qorti għandhom iwaqqfu kumitati għal perjodu ta' żmien fiss.

2. Fuq talba tal-Qorti plenarja, il-Kumitat tal-Ministri jista', b'decizjoni unanima u għal perjodu fiss, inaqqs in-numru ta' mħallfin f'Kamra għal ħamsa.

3. Meta mħallef ipoġġi f'każ bħala mħallef singolu, ma għandux jeżamina applikazzjonijiet kontra l-Parti Għolja Kontraenti li ġie elett fir-rigward tagħha.

4. L-imħallef elett fir-rigward tal-Parti Għolja Kontraenti kkonċernata jpoġġi *ex-officio* fil-każ bħala membru tal-Kamra u tal-Kamra l-Kbira. Jekk dan l-imħallef mhux prezenti jew ma jstajgħx jieħu sehem fil-każ, persuna oħra magħżula mill-President tal-Qorti minn lista ta' persuni sottomessa minn qabel minn din il-Parti għandha tpoġġi f'kapaċita` ta' mħallef.

5. Il-Kamra l-Kbira għandha tinkludi wkoll il-President tal-Qorti, l-Viċi-Presidenti, l-Presidenti tal-Kmamar u mħallfin oħra magħżulin skont ir-regoli tal-Qorti. Meta każ jiġi rinviat lill-Kamra l-Kbira skont l-Artikolu 43, l-ebda mħallef membru tal-Kamra li tat il-sentenza ma għandu jpoġġi fil-Kamra l-Kbira, ħlief il-President tal-Kamra u l-imħallef li poġġa fir-rigward tal-Parti Għolja Kontraenti kkonċernata.

ARTIKOLU 27

Kompetenza tal-imħallfin singoli

1. Imħallef singolu jista' jiddikjara inammissibbli jew jikancella mill-lista tal-każijiet tal-Qorti applikazzjoni mressqa skont l-Artikolu 34, jekk din tkun decizjoni li tista' tittiehed mingħajr eżami ulterjuri.

2. Din id-decizjoni tkun finali.

3. Jekk l-imħallef singolu ma' jiddikjarax applikazzjoni inammissibbli jew ma' jikkancellaħiex mil-lista, l-istess imħallef għandu jibgħatha lil-Kumitat jew lil-Kamra għal eżami ulterjuri.

ARTIKOLU 28

Kompetenza tal-Kumitati

1. Fir-rigward ta' applikazzjoni mressqa skont l-Artikolu 34, kumitat jista', b'vot unanimu,
  - (a) jiddikjarha inammissibbli jew jikanċellaha mill-lista tal-kazijiet, jekk din hi decizjoni li tista' tittiehed minghajr ezami ulterjuri; jew
  - (b) jiddikjarha ammissibbli u fl-istess ħin jagħti sentenza fuq il-mertu, jekk il-kwistjoni ewlenija tal-każ, li tirrigwarda l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tal-Konvenzjoni jew tal-Protokoll tagħha, tkun diġa giet trattata fil-gurisprudenza stabbilita tal-Qorti.
2. Id-decizjonijiet u s-sentenzi skont il-paragrafu 1 huma finali.
3. Jekk l-imħallef elett fir-rigward tal-Parti Għolja Kontraenti kkonċernata ma huwiex membru tal-kumitat, il-kumitat jista' fi kwalunkwe stadju tal-proċediment jistiednu biex jieħu post wiehed mill-membri tal-kumitat, wara li jkun ikkonsidra l-fatturi rilevanti kollha, inkluż jekk dik il-Parti kkontestatx jew le l-applikazzjoni tal-proċedura skont il-paragrafu 1.b.

ARTIKOLU 29

Id-decizjonijiet tal-Kmamar dwar l-ammissibilita` u l-mertu

1. Jekk ma tkunx ittiehdet l-ebda decizjoni skont l-Artikolu 27 jew 28, jew l-ebda sentenza skont l-Artikolu 28, Kamra għandha tiddecidi fuq l-ammissibilita` u l-mertu tal-applikazzjonijiet individwali mressqin skont l-Artikolu 34. Id-decizjoni fuq l-ammissibilita` tista' tittiehed separatament.
2. Kamra għandha tiddecidi fuq l-ammissibilita` u l-mertu tal-applikazzjonijiet interstatali mressqin skont l-Artikolu 33. Id-decizjoni fuq l-ammissibilita` għandha tittiehed separatament sakemm il-Qorti, f'kazijiet eċċezzjonali, ma tiddecidix mod ieħor.

ARTIKOLU 30

Rinunzja ta' ġurisdizzjoni favur il-Kamra l-Kbira

Meta każ pendenti quddiem Kamra jqajjem kwistjoni serja li taffettwa l-interpretazzjoni tal-Konvenzjoni jew tal-Protokoll tagħha, jew meta s-soluzzjoni ta' kwistjoni quddiem il-Kamra jista' jkollha risultat mhux konsistenti ma' sentenza mogħtija preċedentement mill-Qorti, il-Kamra tista', fi kwalunkwe mument qabel ma tagħti s-sentenza, tirrinunzja l-ġurisdizzjoni favur il-Kamra l-Kbira, sakemm waħda mill-partijiet fil-każ ma toġġezjonax.

ARTIKOLU 31

Setgħat tal-Kamra l-Kbira

Il-Kamra l-Kbira għandha

- (a) tiddetermina l-applikazzjonijiet mressqin skont l-Artikolu 33 jew l-Artikolu 34 meta Kamra tkun irrinunzjat il-ġurisdizzjoni skont l-Artikolu 30 jew meta l-każ ikun ġie rinvjat lilha skont l-Artikolu 43;
- (b) tiddecidi kwistjonijiet rinvjati lill-Qorti mill-Kumitat tal-Ministri skont l-Artikolu 46, paragrafu 4; u
- (c) tikkonsidra talbiet għal opinjonijiet konsultattivi mressqin skont l-Artikolu 47.

ARTIKOLU 32

Il-Ġurisdizzjoni tal-Qorti

1. Il-ġurisdizzjoni tal-Qorti tkopri l-kwistjonijiet kollha li jirrigwardaw l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tal-Konvenzjoni u l-Protokoll tagħha li jiġu mressqin quddiemha skont id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 33, 34, 46, u 47.
2. Fil-każ ta' kontroversja dwar jekk il-Qorti għandix ġurisdizzjoni jew le, għandha tiddecidi l-Qorti.

ARTIKOLU 33

Każijiet interstatali

Kull Parti Gholja Kontraenti tista' tressaq quddiem il-Qorti kwalunkwe allegazzjoni ta' ksur tad-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni u l-Protokolli tagħha minn Parti Gholja Kontraenti oħra.

ARTIKOLU 34

Applikazzjonijiet individwali

Il-Qorti tista' tircievi applikazzjonijiet minn għand kwalunkwe persuna, organizzazzjoni non-governattiva jew grupp ta' individwi li jsostnu li huma vittmi ta' ksur minn naħa ta' wieħed mill-Partijiet Gholja Kontraenti tad-drittijiet kif msemmija fil-Konvenzjoni jew fil-Protokolli tagħha. Il-Partijiet Gholja Kontraenti jimpenjaw ruħhom li ma jfixklux bl-ebda mod l-eżerċizzju effettiv ta' dan id-dritt.

ARTIKOLU 35

Kriterji ta' ammissibilita`

1. Il-Qorti tista' tittratta kwistjoni biss wara li r-rimedji nazzjonali kollha jkunu ġew eżawriti, skont ir-regoli generalment rikonoxxuti tal-liġi internazzjonali, u f'perjodu ta' sitt xhur mid-data tad-deċizzjoni finali.
2. Il-Qorti ma għandhiex tittratta l-ebda applikazzjoni mressqa skont l-Artikolu 34 li
  - (a) hi anonima; jew
  - (b) hi sostanzjalment l-istess bħal kwistjoni li diġa ġiet eżaminata mill-Qorti jew li diġa ġiet sottomessa għall-proċedura oħra ta' investigazzjoni jew soluzzjoni internazzjonali u ma fiha l-ebda informazzjoni ġdida rilevanti.

3. Il-Qorti għandha tiddikjara inammissibbli kwalunkwe applikazzjoni individwali mressqa skont l-Artikolu 34 jekk tikkonsidra li:

- (a) l-applikazzjoni ma hijiex kompatibbli mad-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni jew tal-Protokolli tagħha, hi manifestament infondata, jew hi abbuż tad-dritt ta' applikazzjoni individwali; jew
- (b) l-applikant ma' sofriex żvantaġġ sinjifikanti, sakemm ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem kif msemmijin fil-Konvenzjoni u l-Protokolli tagħha ma jeħtieġx eżami tal-applikazzjoni fuq il-mertu, premess li l-ebda każ li ma ġiex ikkonsidrat b'mod xieraq minn tribunali nazzjonali ma għandu jiġi rifjutat għal din ir-raġuni.

4. Il-Qorti għandha tirrifjuta kwalunkwe applikazzjoni li tikkonsidra inammissibbli skont dan l-Artikolu. Dan tista' tagħmlu fi kwalunkwe stadju tal-proċediment.

ARTIKOLU 36

Intervenzjoni ta' parti terza

1. Fil-każijiet kollha quddiem Kamra jew quddiem il-Kamra l-Kbira, Parti Kontraenti Gholja, li l-applikant jkun wieħed miċ-ċittadini tagħha, għandha d-dritt tissottometti kummenti bil-miktub u tiegħu sehem fis-smiġħ.
2. Il-President tal-Qorti jista', fl-interess tal-amministrazzjoni xierqa tal-ġustizzja, jistieden lil kwalunkwe Parti Gholja Kontraenti li m'hijix parti fil-proċediment, jew lil kwalunkwe persuna kkonċernata li m'hijix l-applikant, sabiex tissottometti kummenti bil-miktub jew tiegħu sehem fis-smiġħ.
3. Fil-każijiet kollha quddiem Kamra jew quddiem il-Kamra l-Kbira, il-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem tal-Kunsill tal-Ewropa jista' jissottometti kummenti bil-miktub u jiegħu sehem fis-smiġħ.

ARTIKOLU 37

Il-Kancellazzjoni tal-applikazzjonijiet

1. Il-Qorti tista' fi kwalunkwe stadju tal-proċediment tiddeċidi tikanċella applikazzjoni mill-lista tal-każijiet fejn iċ-ċirkostanzi jwasslu għall-konklużjoni li

- (a) l-applikant ma għandux intenzjoni jkompli l-applikazzjoni tiegħu; jew
- (b) il-kwistjoni giet risolta; jew
- (ċ) għal kwalunkwe raġuni oħra stabbilita mill-Qorti, ma jkunx aktar ġustifikat li titkompla l-eżami tal-applikazzjoni.

Madankollu, l-Qorti għandha tkompli l-eżami tal-applikazzjoni jekk ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem kif msemmijin fil-Konvenzjoni u l-Protokollu tagħha hekk jehtieg.

2. Il-Qorti tista' tiddeċidi terġa' ddaħħal applikazzjoni fil-lista tal-każijiet jekk tikkonsidra li ċ-ċirkostanzi jiġġustifikaw il-każ.

ARTIKOLU 38

Eżami tal-każ

Il-Qorti għandha teżamina l-każ flimkien mar-rappreżentanti tal-partijiet u, jekk ikun hemm bżonn, tibda investigazzjoni, u l-Partijiet Għolja Kontraenti kkonċernati għandhom jipprovdu l-facilitajiet kollha neċessarji sabieħ din titmexxa b'mod effettiv.

ARTIKOLU 39

Ftehim bonarju

1. Fi kwalunkwe stadju tal-proċediment, il-Qorti tista' tpoġġi ruħha għad-disposizzjoni tal-partijiet ikkonċernati sabieħ jintlaħaq ftehim bonarju fuq il-kwistjoni abbażi tar-rispett għad-drittijiet tal-bniedem kif msemmijin fil-Konvenzjoni u l-Protokollu tagħha.

2. Il-proċedimenti mmexxija skont il-paragrafu 1 għandhom ikunu kunfidenzjali.

3. Jekk jintlaħaq ftehim bonarju, il-Qorti għandha tikanċella l-każ mill-lista permezz ta' deċiżjoni li tkun limitata għal dikjarazzjoni qasira tal-fatti u tal-ftehim milfuq.

4. Din id-deċiżjoni għandha tiġi trasmessa lill-Kumitat tal-Ministri, li għandu jissorvelja l-eżekuzzjoni tal-kondizzjonijiet tal-ftehim bonarju kif imsemmija fid-deċiżjoni.

ARTIKOLU 40

Smigh pubbliku u aċċess għad-dokumenti

1. Is-smigh għandhu jkun pubbliku sakemm il-Qorti ma tiddeċidix mod ieħor f'ċirkostanzi eċċezzjonali.

2. Id-dokumenti depożitati għand ir-Reġistratur għandhom ikunu aċċessibbli għall-pubbliku sakemm il-President tal-Qorti ma jiddeċidix mod ieħor.

ARTIKOLU 41

Soddisfazzjon xierqa

Jekk il-Qorti ssib li kien hemm ksar tal-Konvenzjoni jew tal-Protokollu tagħha, u jekk il-ligi interna tal-Parti Għolja Kontraenti kkonċernata tippermetti biss riparazzjoni parzjali, il-Qorti għandha tagħti s-soddisfazzjon xierqa lil-parti leża jekk ikun neċessarju.

ARTIKOLU 42

Is-sentenzi tal-Kmamar

Is-sentenzi tal-Kmamar isiru finali skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 44, paragrafu 2.

ARTIKOLU 43

Ir-rinviju lill-Kamra l-Kbira

1. Matul perijodu ta' tlett xhur mid-data tas-sentenza tal-Kamra, f'każijiet eċċezzjonali, kwalunkwe parti fil-każ tista' titlob ir-rinviju tal-każ lill-Kamra l-Kbira.
2. Panel ta' ħames imħallfin tal-Kamra l-Kbira jaċċetta t-talba jekk il-każ iqajjem kwistjoni serja li taffettwa l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tal-Konvenzjoni jew tal-Protokolli tagħha, jew kwistjoni serja ta' importanza generali.
3. Jekk il-panel jaċċetta t-talba, l-Kamra l-Kbira għandha tiddeċidi l-każ permezz ta' sentenza.

ARTIKOLU 44

Sentenzi finali

1. Is-sentenza tal-Kamra l-Kbira għandha tkun finali.
2. Is-sentenza ta' Kamra għandha ssir finali
  - (a) meta l-partijiet jiddikjaraw li mhux ser jitolbu li l-każ jiġi rinviat lill-Kamra l-Kbira; jew
  - (b) tlett xhur wara d-data tas-sentenza, jekk ma ġiex mitlub rinviu lill-Kamra l-Kbira; jew
  - (c) meta l-panel tal-Kamra l-Kbira jirrifuta t-talba ta' rinviu skont l-Artikolu 43.
3. Is-sentenza finali għandha tiġi ppubblikata.

ARTIKOLU 45

Ir-raġunijiet għas-sentenzi u għad-deċiżjonijiet

1. Għandhom jingħataw raġunijiet għas-sentenzi kif ukoll għad-deċiżjonijiet li jiddikjaraw l-applikazzjonijiet ammissibbli jew inammissibbli.

2. Jekk sentenza ma tirrapreżentax, għal kollox jew parzjalment, l-opinjoni unanima tal-imħallfin, kwalunkwe mħallf għandu d-dritt jagħti opinjoni separata.

ARTIKOLU 46

Il-forza vinkolanti u l-eżekuzzjoni tas-sentenzi

1. Il-Partijiet Għolja Kontraenti jimpenjaw ruħhom jirrispettaw is-sentenza finali tal-Qorti fi kwalunkwe każ li jkunu parti fih.
2. Is-sentenza finali tal-Qorti għandha tiġi trasmessa lill-Kumitat tal-Ministri, li għandu jissorvelja l-eżekuzzjoni tagħha.
3. Jekk il-Kumitat tal-Ministri jikkonsidra li s-superviżjoni tal-eżekuzzjoni ta' sentenza finali qed jiġi mxejkel b'xi problema ta' interpretazzjoni tas-sentenza, jista' jirreferi l-kwistjoni lill-Qorti sabiex tiegħu deċiżjoni fuq tali interpretazzjoni. Deċiżjoni ta' riferenza teħtieġ vot ta' maġġoranza ta' żewġ terzi tar-rappreżentanti titolari tal-kumitat.
4. Jekk il-Kumitat tal-Ministri jikkonsidra li xi Parti Għolja Kontraenti tirrifuta li tirrispetta s-sentenza finali f' każ li tkun parti fih, dan il-Kumitat, wara li jibgħat notifika formali lil dik il-Parti u permezz ta' deċiżjoni adottata b'vot ta' maġġoranza ta' żewġ terzi tar-rappreżentanti titolari tal-kumitat, jista' jirreferi lill-Qorti l-mistoqsija jekk din il-Parti naqsitx milli twestaq l-obbligu tagħha skont il-paragrafu 1.
5. Jekk il-Qorti ssib ksur tal-paragrafu 1, hi għandha tirreferi l-każ lill-Kumitat tal-Ministri sabiex jikkonsidra liema miżuri għandhom jittiegħdu. Jekk il-Qorti ma ssib l-ebda ksur tal-paragrafu 1, hi għandha tirreferi l-każ lill-Kumitat tal-Ministri sabiex jagħlaq l-eżami tiegħu tal-każ.

ARTIKOLU 47

Opinjoni jiet konsultattivi

1. Il-Qorti tista', fuq talba tal-Kumitat tal-Ministri, tagħti opinjonijiet konsultattivi fuq kwistjonijiet legali li jirrigwardaw l-interpretazzjoni tal-Konvenzjoni u l-Protokollu tagħha.
2. Dawn l-opinjoni jiet m'għandhomx jittrattaw kwistjonijiet relatati mal-kontenut jew l-ambitu tad-drittijiet jew libertajiet kif msemmin jien fis-Sezzjoni I tal-Konvenzjoni u tal-Protokollu tagħha, jew ma kwalunkwe kwistjoni oħra li l-Qorti jew il-Kumitat tal-Ministri jistgħu jkollhom bżonn jikkonsidraw bħala konsegwenza ta' kwalunkwe proċediment li jista' jiġi istitwit skont il-Konvenzjoni.
3. Id-deċizjonijiet tal-Kumitat tal-Ministri sabiex tintalab opinjoni konsultattiva tal-Qorti jirrikjedu vot ta' maġġoranza tar-rappreżentanti titolari tal-kumitat.

ARTIKOLU 48

Ġurisdizzjoni konsultattiva tal-Qorti

Il-Qorti għandha tiddeċidi jekk talba għal opinjoni konsultattiva mressqa mill-Kumitat tal-Ministri taqax taht il-kompetenza tagħha skont l-Artikolu 47.

ARTIKOLU 49

Raġunijiet għal opinjonijiet konsultattivi

1. Għandhom jingħataw ir-raġunijiet għal opinjonijiet konsultattivi tal-Qorti.
2. Jekk l-opinjoni konsultattiva ma tirrapreżentax, għal kollox jew parzjalment, l-opinjoni unanima tal-imħallfin, kwalunkwe mħallf għandu jkollu d-dritt jagħti opinjoni separata.
3. L-opinjoni jiet konsultattivi tal-Qorti għandhom jiġu kkomunikati lill-Kumitat tal-Ministri.

ARTIKOLU 50

Infiq tal-Qorti

L-infiq tal-Qorti għandu jiġi mħallas mill-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 51

Il-Privileġġi u l-immunitajiet tal-imħallfin

L-imħallfin huma intitolati, matul l-eżerċizzju tal-funzjonijiet tagħhom, għall-privileġġi u l-immunitajiet skont l-Artikolu 40 tal-Istatut tal-Kunsill tal-Ewropa u l-ftehim magħmul fil-kuntest tiegħu.

SEZZJONI III DISPOZZJONIJET OĦRA

ARTIKOLU 52

Inkjesti minn għand is-Segretarju Ġenerali

Meta tirċievi talba minn għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, kull Parti Għolja Kontraenti għandha tipprovdi spjegazzjoni ta' kif il-liġi interna tagħha tassigura l-implementazzjoni effettiva ta' kwalunkwe dispozzjoni tal-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 53

Is-salvagwardja tad-drittijiet tal-bniedem eżistenti

Xejn mill-kontenut ta' din il-Konvenzjoni ma għandu jiġi interpretat bħala limitazzjoni jew deroga minn kwalunkwe dritt tal-bniedem u libertajiet fundamentali li jistgħu jiġu ggarantiti skont il-liġijiet ta' kwalunkwe Parti Għolja Kontraenti jew kwalunkwe ftehim ieħor li hi tkun parti fih.

ARTIKOLU 54

Is-setgħat tal-Kumitat tal-Ministri

Xejn mill-kontenut ta' din il-Konvenzjoni ma għandu jippreġudika s-setgħat mogħtija lill-Kumitat tal-Ministri mill-Istatut tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 55

Eskluzjoni ta' meżzi oħra ta' soluzzjoni tal-kontroversji

Il-Partijiet Għolja Kontraenti jaqblu li, ħlief bi ftehim speċjali, mhumiex ser jagħmlu użu tat-trattati, konvenzjonijiet jew dikjarazzjonijiet eżistenti bejnithom sabiex iressqu, permezz ta' petizzjoni, kontroversja dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' din il-Konvenzjoni quddiem eba mezz ta' soluzzjoni ieħor ħlief dawk previsti f'din il-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 56

Applikazzjoni territorjali

1. Kwalunkwe Stat jista', fil-mument tar-ratifika jew fi kwalunkwe mument wara, jiddikjara permezz ta' notifika indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa li l-Konvenzjoni għandha, bla ħsara għall-paragrafu 4 ta' dan l-Artikolu, tiġi estiza għal wieħed jew għat-territorji kollha li r-relazzjonijiet internazzjonali tagħhom jaqaw taħt ir-responsabbiltà ta' dan l-Istat.
2. Il-Konvenzjoni għandha tiġi estiza lit-territorju jew territorji msemminjati f'dik in-notifika mit-tletin jum wara li s-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa jkun irċeva n-notifika.
3. Madankollu, id-disposizzjonijiet ta' din il-Konvenzjoni għandhom japplikaw f'dawn it-territorji bi ħsieb għall-ħtiġijiet lokali.
4. Kwalunkwe Stat li jagħmel dikjarazzjoni skont il-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu jista' fi kwalunkwe mument jiddikjara f'isem wieħed jew aktar territorji li tirreferi għalihom d-dikjarazzjoni, li jaċċetta

l-kompetenza tal-Qorti sabiex tirċievi applikazzjonijiet minn għand individwi, organizzazzjonijiet non-governattivi jew gruppi ta' individwi skont l-Artikolu 34 tal-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 57

Riżervi

1. Kwalunkwe Stat, meta jiffirma din il-Konvenzjoni jew meta jiddepożita l-strument ta' ratifika tiegħu, jista' jagħmel riżerva fir-rigward ta' kwalunkwe disposizzjoni partikolari tal-Konvenzjoni minħabba li hemm liġi eżistenti f'dak il-mument fit-territorju tiegħu li ma tkunx konformi mad-disposizzjoni. Riżervi ta' karattru ġenerali m'humiex permessi skont dan l-Artikolu.
2. Kwalunkwe riżerva li ssir skont dan l-Artikolu għandha tinkludi deskrizzjoni qasira tal-liġi kkonċernata.

ARTIKOLU 58

Denunzja

1. Parti Għolja Kontraenti tista' tiddeunzja l-Konvenzjoni biss wara ħames snin mid-data li fiha tkun saret parti u b' avviż ta' sitt xhur kontenut f'notifika indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, li mbgħad jinforma lill-Partijiet Għolja Kontraenti l-oħra.
2. Din id-denunzja m'għandhiex l-effett li teħles lil-Parti Għolja Kontraenti kkonċernata mill-obbligi tagħha skont din il-Konvenzjoni fir-rigward ta' atti li setgħu jikkostitwixxu ksur ta' dawn l-obbligi, u ġew mwettqa qabel id-data li fiha d-denunzja saret effettiva.
3. Kwalunkwe Parti Għolja Kontraenti li ma tibqax membru tal-Kunsill tal-Ewropa għandha tieqaf milli tkun Parti f'din il-Konvenzjoni bl-istess kondizzjonijiet.
4. Il-Konvenzjoni tista' tiġi denunzjata skont id-disposizzjonijiet tal-paragrafi preċedenti fir-rigward ta' kwalunkwe territorju li għalih kien ġie ddikjarat li testendi l-Konvenzjoni skont il-kondizzjonijiet tal-Artikolu 56.

ARTIKOLU 59

Firma u ratifika

1. Din il-Konvenzjoni għandha tiġi miftuħa għall-firma tal-membri tal-Kunsill tal-Ewropa. Għandha tiġi ratifikata. Ir-ratifiki għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa.
  2. L-Unjoni Ewropea tista' taċċedi għal din il-Konvenzjoni.
  3. Din il-Konvenzjoni għandha tidhol fis-sehħ wara li jkun għew depożitati għaxar strumenti ta' ratifika.
  4. Rigward xi firmatarju li jirratifika aktar tard, il-Konvenzjoni għandha tidhol fis-sehħ fid-data li fiha jkun għie depożitat l-istrument ta' ratifika.
  5. Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika l-membri kollha tal-Kunsill tal-Ewropa dwar id-dhul fis-sehħ tal-Konvenzjoni, l-ismijiet tal-Partijiet Għolja Kontraenti li rratifikawha, u d-depożitu tal-istrumenti kollha ta' ratifika li jistgħu jiġu effettwati sussegwentement.
- MAGHMUL F'RUMA DAN IR-RABA' JUM TA NOVEMBRU 1950, bi-Ingliż u l-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalment awtentici, b-kopja waħda li għandha tibqa depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali għandu jittrażmetti kopji autentikati lil kull wiehed mill-firmatarji.

Protokoll Nru 1

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali

Parigi, 20.III.1952

PERESS LI L-GVERNIJET FIRMATARJI TA' DIN IL-KONVENZJONI, huma membri tal-Kunsill tal-Ewropa,

Peress li huma deċiżi jieħdu passi biex jiżguraw l-infurzar kollettiv ta' ċerti drittijiet u libertajiet barra minn dawk diġa inklużi fis-Sezzjoni I tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali ffirmata f'Ruma l-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni"),

Ftehmu kif ġej:

ARTIKOLU 1

Il-protezzjoni tal-proprjeta`

Kull persuna naturali jew persuna morali għandha dritt għat-tgawdija paċifika tal-possedimenti tagħha. Hadd ma għandu jiġi pprivat mill-possedimenti tiegħu hlief fl-interess pubbliku u bla ħsara għal-kundizzjonijiet provduti bil-liġi u bil-prinċipji ġenerali tal-liġi internazzjonali.

Iżda d-disposizzjonijiet ta' qabel ma għandhom b'ebda mod inaqqsu d-dritt ta' Stat li jwettaq dawk il-liġijiet li jidhrulu xierqa biex jikkontrolla l-użu ta' proprjeta` skont l-interess ġenerali jew biex jiżgura l-hlas ta' taxxi jew kontribuzzjonijiet oħra jew pieni.

ARTIKOLU 2

Id-dritt għall-edukazzjoni

Hadd ma għandu jiġi pprivat mid-dritt għall-edukazzjoni. Fl-eżerċizzju ta' kull funzjonijiet li jassumi dwar edukazzjoni u taġħlim, l-Istat għandu jirrispetta d-dritt tal-ġenituri li jiżguraw dik l-edukazzjoni u dak it-taġħlim in konformita' mal-konvinzjonijiet taġħhom reliġjużi u filosofici.

ARTIKOLU 3

Id-dritt għall-elezzjonijiet hielsa

Il-Partijiet Għolja Kontraenti jobbligaw ruħhom li jzommu elezzjonijiet liberi f'intervalli xierqa b' votazzjoni sigrieta, taft kundizzjonijiet li jiżguraw l-espressjoni libera tal-opinjoni tal-poplu fl-għażla tal-leġislatura.

ARTIKOLU 4

Applikazzjoni territorjali

Kull Parti Għolja Kontraenti tista' fil-mument tal-firma jew ratifika jew fi kwalunkwe mument ieħor tikkomunika lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa dikjarazzjoni li tgħid safejn timpenja ruħha li d-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll għandhom japplikaw għal dawk it-territorji li għar-relazzjonijiet internazzjonali taġħhom hija responsabbli u li huma msemmijin fl-istess dikjarazzjoni.

Kwalunkwe Parti Għolja Kontraent li kkomunikat dikjarazzjoni skont il-paragrafu preċedenti tista' meta jkun hemm bżonn tikkomunika dikjarazzjoni ulterjuri sabiex tiddel il-kondizzjonijiet ta' dikjarazzjoni preċedenti jew biex ittemm l-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll fir-rigward ta' kwalunkwe territorju.

Dikjarazzjoni li tkun saret skont dan l-Artikolu għandha tiġi kkonsiderata magħmula skont il-paragrafu 1 tal-Artikolu 56 tal-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 5

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

Il-Partijiet Għolja Kontraenti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1, 2, 3 u 4 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsewgenza ta' dan.

ARTIKOLU 6

Firma u ratifika

Dan il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-membri tal-Kunsill tal-Ewropa, li huma l-firmatarji tal-Konvenzjoni; għandu jiġi rratifikat fl-istess żmien jew wara li tiġi rratifikata l-Konvenzjoni. Dan il-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ wara li jkunu ġew depożitati għaxar strumenti ta' ratifika. Rigward firmatarju li jirratifika sussegwentement, il-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fid-data li fiha jkun ġie depożitat l-strument ta' ratifika.

L-istrumenti ta' ratifika għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, li mbgħad jinnotifika lill-membri kollha bl-ismijiet ta' dawk kollha li rratifikaw.

MAGĦMUL F'PARIĠI DAN L-GHOXRIN JUM TA' MARZU 1952, bl-Ingliš u l-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalment awtentici, b'kopja waħda li għandha tibqa' depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali għandu jittirażmetti kopji autentikati lil kull wieħed mill-gvernijiet firmatarji.

Protokoll Nru 4

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali li tassigura ċerti drittijiet u libertajiet barra minn dawk diġa inklużi fil-Konvenzjoni u fl-Ewwel Protokoll tagħha

Strasbourg, 16.IX.1963

PERESS LI L-GVERNIJET FIRMATARJI TA' DIN IL-KONVENZJONI, huma membri tal-Kunsill tal-Ewropa,

Peress li huma deċiżi jiehdu passi biex jiżguraw l-infurzar kollettiv ta' ċerti drittijiet u libertajiet barra minn dawk diġa inklużi fis-Sezzjoni I tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali ffirmata f'Ruma l-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni"), u fl-Artikoli 1 sa 3 ta' l-Ewwel Protokoll għall-Konvenzjoni, iffirmat f'Parigi fl-għoxrin ta' Marzu 1952,

Ftehm u kif ġej:

ARTIKOLU 1

Projbizzjoni ta' prigunerija għal dejn

Hadd ma għandu jiġi pprivat mil-liberta' tiegħu unikament minhabba fl-inkapaċita' tiegħu li jwettaq obligazzjoni kuntrattwali.

ARTIKOLU 2

Liberta ta' moviment

1. Kull min ikun b'mod leġittimu fil-limiti tat-territorju ta' xi Stat għandu, fil-limiti ta' dak it-territorju, ikollu d-dritt għal-liberta' ta' moviment u l-liberta' li jagħżel ir-residenza tiegħu.
2. Kulhadd ikun liberu li jitlaq minn xi pajjiż, inkluż dak tiegħu nnifsu.
3. Ma għandhom jitqegħdu ebda restrizzjonijiet fuq l-esercizzju ta' dawn id-drittijiet hlief dawk li jkunu skont il-liġi u li jkunu meħtieġa f'soċjeta` demokratika f' kull interess tas-sigurta` nazzjonali jew tas-sigurezza pubblika, għaż-zamma tal-ordni pubbliku, għall-prevenzjoni ta' reati, għall-protezzjoni tas-saħħa jew tal-morali, jew għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet tal-oħrajn.
4. Id-drittijiet stipulati fil-paragrafu 1 jistgħu jkunu wkoll suġġetti, f'arej partikolari, għal restrizzjonijiet imposti skont il-liġi u li jkunu ġustifikati bl-interess pubbliku f'soċjeta` demokratika.

ARTIKOLU 3

Projbizzjoni ta' tkeċċija ta' ċittadini

1. Hadd ma għandu jiġi mkeċċi, minhabba jew xi miżura individwali jew xi wahda kollettiva, mit-territorju tal-Istat li jkun ċittadin tiegħu.
2. Hadd ma għandu jiġi pprivat mid-dritt li jidhol fit-territorju tal-Istat li jkun ċittadin tiegħu.

ARTIKOLU 4

Projbizzjoni ta' tkeċċija kollettiva ta' frustieri

It-tkeċċija kollettiva ta' frustieri hija pprojbata.

ARTIKOLU 5

Applikazzjoni territorjali

1. Kull Parti Gholja Kontraenti tista', fil-mument tal-firma jew ratifika ta' dan il-Protokoll, jew fi kwalunkwe mument ieħor, tikkomunikka lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa dikjarazzjoni li tgħid safejn timpenja ruħha li d-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll għandhom japplikaw għal dawk it-territorji li għar-relazzjonijiet internazzjonali tagħhom hija responsabbli u li huma msemmijin fl-istess dikjarazzjoni.

2. Kwalunkwe Parti Għolja Kontraenti li kkomunikat dikjarazzjoni skont il-paragrafu preċedenti tista' meta jkun hemm bżonn tikkomunikat dikjarazzjoni ulterjuri sabiex tbiddel il-kondizzjonijiet ta' dikjarazzjoni preċedenti jew biex ittemm l-applikazzjoni tad-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll fir-rigward ta' kwalunkwe territorju.

3. Dikjarazzjoni li tkun saret skont dan l-Artikolu għandha tiġi kkonsiderata magħmula skont il-paragrafu 1 tal-Artikolu 56 tal-Konvenzjoni.

4. It-territorju ta' kwalunkwe Stat li għalih japplika dan il-Protokoll minhabba ratifika jew aċċettazzjoni minn l-istess Stat, u kull territorju li għalih japplika dan il-Protokoll minhabba dikjarazzjoni mill-istess Stat skont dan l-Artikolu, għandhom jiġu trattati bħala territorji separati mit-territorju tal-Istat għall-għan tar-referenzi fl-Artikoli 2 u 3.

5. Kwalunkwe Stat li għamel dikjarazzjoni skont il-paragrafu 1 jew 2 ta' dan l-Artikolu jista' fi kwalunkwe mument jiddikjara f'isem wieħed jew aktar territorji li tirreferi għalihom id-dikjarazzjoni, li jaċċetta l-kompetenza tal-Qorti sabiex tirċievi applikazzjonijiet minn għand individwi, organizzazzjonijiet non-governattivi jew gruppi ta' individwi skont l-Artikolu 34 tal-Konvenzjoni fir-rigward ta' xi uħud mill-Artikoli jew l-Artikoli kollha minn 1 sa 4 ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 6

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

Il-Partijiet Għolja Kontraenti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1 sa 5 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 7

Firma u ratifika

1. Dan il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-membri tal-Kunsill tal-Ewropa li huma l-firmatarji tal-Konvenzjoni; għandu jiġi rratifikat fl-istess żmien jew wara li tiġi rratifikata l-Konvenzjoni. Dan il-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ wara li jkunu ġew depożitati ħames strumenti ta' ratifika. Rigward firmatarju li jirratifika sussegwentement, il-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fid-data li fiha jkun ġie depożitat l-strument ta' ratifika.

2. L-istrumenti ta' ratifika għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, li mbgħad jinnotifika lill-membri kollha bl-ismijiet ta' dawk kollha li rratifikaw.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffiraw dan il-Protokoll.

MAGHMUL FI STRASBOURG, DAN IS-SITTAX IL-JUM TA' SETTEMBRU 1963, bl-Ingliš u l-Franċiż, biż-żewġ testi jkollhom awtorita' ndaqs, b'kopja waħda li għandha tibqa depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali għandu jittrażmetti kopji autentikati lil kull wieħed mill-istati firmatarji.

Protokoll Nru 6

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali dwar l-Abolizzjoni tal-Piena tal-Mewt

Strasbourg, 28.IV.1983

L-ISTATI MEMBRI TAL-KUNSILL TAL-EWROPA, firmatarji ta' dan il-Protokoll għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali, iffirmata f'Ruma fl-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni"),

Peress li l-evoluzzjoni li seħħet f'bosta Stati membri tal-Kunsill tal-Ewropa tesprimi tendenza ġenerali affavur tal-abolizzjoni tal-piena tal-mewt;

Ftehm u kif ġej:

ARTIKOLU 1

Abolizzjoni tal-piena tal-mewt

Il-piena tal-mewt għandha tkun abolita. Hadd ma għandu jiġi kkundannat għal dik il-piena jew titneħhilu ħajtu.

ARTIKOLU 2

Il-piena tal-mewt fi żmien il-gwerra

Stat jista' jipprovdi fil-liġi tiegħu li jkun hemm il-piena tal-mewt dwar dawk l-attijiet li jsiru fi żmien il-gwerra jew ta' theddida imminenti ta' gwerra; dik il-piena għandha tingħata biss fl-istanzi stipulati fil-liġi u skont id-disposizzjonijiet relattivi. L-Istat għandu jikkomunika lis-

Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa d-disposizzjonijiet rilevanti ta' dik il-liġi.

ARTIKOLU 3

Projbizzjoni ta' derogi

Ma għandha ssir l-ebda deroga skont l-Artikolu 15 tal-Konvenzjoni mid-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 4

Projbizzjoni ta' riżervi

L-ebda riżerva ma tista' ssir skont l-Artikolu 57 tal-Konvenzjoni fir-rigward tad-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 5

Applikazzjoni territorjali

1. Kwalunkwe Stat jista', fil-mument tal-firma jew meta jiddepożita l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni tiegħu, jispeċifika t-territorju jew territorji li għalihom ser japplika dan il-Protokoll.
2. Kwalunkwe Stat jista' fi kwalunkwe mument ieħor, b'dikjarazzjoni indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, jestendi l-applikazzjoni ta' dan il-Protokoll għal kwalunkwe territorju ieħor speċifikat fid-dikjarazzjoni. Fir-rigward ta' dan it-territorju l-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar ta' wara d-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva d-dikjarazzjoni.
3. Kwalunkwe dikjarazzjoni magħmula skont iż-żewġ paragrafi precedenti tista', fir-rigward ta' kwalunkwe territorju speċifikat fl-istess dikjarazzjoni, tiġi rtirata b'notifika indirizzata lis-Segretarju Ġenerali. L-irtirar għandu jsir effettiv fl-ewwel jum tax-xahar ta' wara d-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva n-notifika.

ARTIKOLU 6

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

L-Istati Parti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1 sa 5 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 7

Firma u ratifika

Il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-Istati Membri tal-Kunsill tal-Ewropa, firmatarji tal-Konvenzjoni. Huwa għandu jkun soġġett għal ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni. Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa ma jistagħx jirratifika, jaċċetta jew japprova dan il-Protokoll sakemm ma jkunx fl-istess hin jew qabel irratifika l-Konvenzjoni. L-istrumenti ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 8

Dħul fis-seħħ

1. Dan il-Protokoll għandu jidhul fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar ta' wara d-data li fiha ħames Stati membri tal-Kunsill tal-Ewropa jkunu esprimew il-kunsens tagħhom li jintrabtu bil-Protokoll skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 7.

2. Fir-rigward ta' kwalunkwe Stat membru li jesprimi l-kunsens tiegħu sussegwentement, il-Protokoll għandu jidhul fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar ta' wara d-data li fiha għie depożitat l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni.

ARTIKOLU 9

Funzjonijiet ta' depożitarju

Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika lil-Istati membri tal-Kunsill dwar:

- (a) kull firma;
- (b) id-depożitu ta' kull strument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni;
- (ċ) kull data ta' dħul fis-seħħ ta' dan il-Protokoll skont l-Artikoli 5 u 8;
- (d) kull att ieħor, notifika jew komunikazzjoni relatati ma dan il-Protokoll.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Protokoll.

MAGHMUL FI STRASBOURG, DAN IT-TMIENJA U GHOXRIN JUM TA' APRIL 1983, bl-Ingliz u l-Franciz, biż-żewġ testi ugwalment awtentiċi, b'kopja waħda li għandha tiġi depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jittrażmetti kopji autentikati lil kull Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa.

Protokoll Nru 7

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali

Strasbourg, 22.XI.1984

L-ISTATI MEMBRI TAL-KUNSILL TAL-EWROPA, firmatarji,

Peress li huma decizi jiehdu passi ulterjuri biex jiżguraw l-infurzar kollettiv ta' ċerti drittijiet u libertajiet permezz tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali ffirmata f'Ruma l-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni"),

Ftehm u kif ġej:

ARTIKOLU 1

Salvagwardji proċedurali li għandhom x'jaqsmu mat-tkeċċija ta' frustieri

1. Frustier li jkun b'mod legittimu residenti fit-territorju ta' xi Stat ma għandux jiġi mkeċċi minn dak l-Istat ħlief b'konsegwenza ta' xi decizjoni magħmula skont il-liġi u għandu jkun permess:

- (a) li jipprezenta r-raġunijiet tiegħu għalix ma għandux jitkeċċa,
- (b) li jkollu l-każ tiegħu rivedut, u
- (ċ) li jkun rappreżentat għal dawn ir-raġunijiet quddiem l-awtorita` kompetenti jew xi persuna jew persuni li jiġu msemmija minn dik l-awtorita`.

2. Frustier jista' jiġi mkeċċi qabel ma jwettaq id-drittijiet tiegħu taħt paragrafu 1 a, b u ċ ta' dan l-artikolu, meta dik it-tkeċċija tkun meħtieġa fl-interess tal-ordni pubbliku jew tkun imsejjsa fuq raġunijiet ta' sigurta` nazjonalni.

ARTIKOLU 2

Dritt ta' appell f'materji kriminali

1. Kull min jinsab ħati ta' reat kriminali minn xi tribunal ikollu d-dritt li dak is-sejbien ta' ħtija jew dik is-sentenza jiġu rivisti minn tribunal oġġla. L-esercizzju ta' dan id-dritt, inklużi r-raġunijiet abbażi ta' dak l-esercizzju, għandhom ikunu regolati bil-liġi.

2. Dan id-dritt jista' jkun suġġett għal eċċezjonijiet dwar reati ta' xorta minuri, skont ma jkunu preskritti bil-liġi, jew f'każijiet li fihom il-persuna involuta tkun ġiet ipproċessata fl-ewwel istanza mill-ogħla tribunal jew tkun instabet ħatja wara appell kontra l-liberazzjoni.

ARTIKOLU 3

Kumpens għal sejbien ta' ħtija mhux kif imiss

Meta persuna tkun b'decizjoni finali nstabet ħatja ta' reat kriminali u meta sussegwentement s-sejbien tagħha ta' ħtija jkun ġie rivertit, jew tkun ingħatat il-maħfra, minħabba f'li xi fatt ġdid jew li jkun għadu kemm ġie mikuf ikun juri konkluzivament li kien hemm nuqqas ta' ġustizzja magħmula mill-qorti, il-persuna li tkun ġarrbet il-piena bħala riżultat ta' dak is-sejbien ta' ħtija għandha tingħata kumpens skont il-liġi jew il-prattika tal-Istat inkwistjoni, kemm-il darba ma tingiebx prova li n-nuqqas ta' żvelar tal-fatt mhux konoxxut fil-ħin ikun għal kollox jew f'parti minnu attribwibbli għal dik l-istess persuna.

ARTIKOLU 4

Id-dritt li persuna ma tiġix ipproċessata jew ikkastigata darbtejn

1. Hadd ma jista' jkun ipproċessat jew jerġa' jiġi kkastigat għal darb'ohra fi proċedimenti kriminali taħt il-ġurisdizzjoni tal-istess Stat għal xi reat li dwaru jkun diġa' ġie finalment liberat jew misjub hati skont il-liġi u l-proċedura penali ta' dak l-Istat.
2. Id-disposizzjonijiet tal-paragrafu preċedenti ma għandhomx iżommu milli l-każ jerġa' jinfetaħ skont il-liġi u l-proċedura penali tal-Istat inkwistjoni, jekk ikun hemm provi ta' xi fatti ġodda jew li jkunu għadhom kif ġew żvelati, jew inkella jekk ikun hemm xi vizzju fundamentali fil-proċedimenti ta' qabel, li jista' jkollhom effett fuq kif jiżvolgi l-każ.
3. Ebda deroga minn dan l-artikolu ma għandha ssir taħt l-artikolu 15 tal-Konvenzjoni.

ARTIKOLU 5

Ugwaljanza bejn il-konjuġi

Il-konjuġi għandhom igawdu ugwaljanza fid-drittijiet u r-responsabbiltajiet ta' xorta tad-dritt privat bejniethom, u fir-relazzjonijiet taġġhom ma' uliedhom, qabel iż-żwieġ, matul iż-żwieġ u fil-każ tax-xoljiment tiegħu. Dan l-artikolu ma jzommx lill-Istati milli jieħdu dawk il-miżuri li huma meħtieġa fl-interess tal-ulied.

ARTIKOLU 6

Applikazzjoni territorjali

1. Kwalunkwe Stat jista' fil-mument tal-firma jew meta jiddepożita l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni, jispeċifika t-territorju jew territorji li għalihom il-Protokoll għandu japplika, u jiddikjara safejn jimpenja ruħhu li d-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll għandhom japplikaw lil dan it-territorju jew territorji.

2. Kwalunkwe Stat jista' fi kwalunkwe mument ieħor, b'dikjarazzjoni indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, jestendi l'applikazzjoni ta' dan il-Protokoll għal kwalunkwe territorju ieħor speċifikat fid-dikjarazzjoni. Fir-rigward ta' dan it-territorju l-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkunu għaddew xahrejn mid-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva d-dikjarazzjoni.

3. Kwalunkwe dikjarazzjoni magħmula skont iż-żewġ paragrafi preċedenti tista', fir-rigward ta' kwalunkwe territorju speċifikat fl-istess dikjarazzjoni, tiġi rtirata jew mibdula b'notifika indirizzata lis-Segretarju Ġenerali. L-irtirar jew bidla għandhom isiru effettivi fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkunu għaddew xahrejn mid-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva n-notifika.

4. Dikjarazzjoni li tkun saret skont dan l-Artikolu għandha tiġi kkonsiderata magħmula skont il-paragrafu 1 tal-Artikolu 56 tal-Konvenzjoni.

5. It-territorju ta' kwalunkwe Stat li għalih japplika dan il-Protokoll minhabba r-ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni minn l-istess Stat, u kull territorju li għalih japplika dan il-Protokoll minhabba dikjarazzjoni mill-istess Stat skont dan l-Artikolu, jistgħu jiġu trattati bħala territorji separati mit-territorju tal-Istat għall-għan tar-referenza fl-Artikolu 1.

6. Kwalunkwe Stat li għamel dikjarazzjoni skont il-paragrafu 1 jew 2 ta' dan l-Artikolu jista' fi kwalunkwe mument jiddikjara f'isem wiehed jew aktar territorji li tirreferi għalihom d-dikjarazzjoni, li jaċċetta l-kompetenza tal-Qorti sabiex tircievi applikazzjonijiet minn għand individwi, organizzazzjonijiet non-governattivi jew gruppi ta' individwi skont l-Artikolu 34 tal-Konvenzjoni fir-rigward tal-Artikoli 1 sa 5 ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 7

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

L-Istati Parti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1 sa 6 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 8

Firma u ratifika

Il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-Istati Membri tal-Kunsill tal-Ewropa li ffirmaw il-Konvenzjoni. Huwa soġġett għal ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni. Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa ma jistagħx jirratifika, jaċċetta jew japprova dan il-Protokoll sakemm ma jkunx qabel jew fl-istess ħin irratifika l-Konvenzjoni. L-istrumenti ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 9

Dħul fis-seħħ

1. Dan il-Protokoll għandu jidhrol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew xahrejn mid-data li fiha sebgħa Stati membri tal-Kunsill tal-Ewropa jkunu esprimew il-kunsens tagħhom li jintrabtu bil-Protokoll skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 8.
2. Fir-rigward ta' kwalunkwe Stat membru li jesprimi l-kunsens tiegħu sussegwentement, il-Protokoll għandu jidhrol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew xahrejn mid-data li fiha għe depożitat l-strument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni.

ARTIKOLU 10

Funzjonijiet ta' depożitarju

Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika lil-Istati membri kollha tal-Kunsill dwar:

- (a) kull firma;
- (b) id-depożitu ta' kull strument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni;
- (ċ) kull data ta' dħul fis-seħħ ta' dan il-Protokoll skont l-Artikoli 6 u 9;
- (d) kull att ieħor, notifika jew dikjarazzjoni relatati ma' dan il-Protokoll.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Protokoll.

MAGHMUL FI STRASBOURG, DAN IT-TNEJN U GHOXRIN JUM TA' NOVEMBRU 1984, bl-Ingliż u l-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalment awtentiċi, b'kopja waħda li għandha tiġi depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jittrażmetti kopji autentikati lil kull Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa.

Protokoll Nru 12

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali

Ruma, 4.XI.2000

L-ISTATI MEMBRI TAL-KUNSILL TAL-EWROPA, firmatarji,

Wara li kkunsidraw il-prinċipju fundamentali li l-persuni kollha huma ugwali quddiem il-liġi u għandhom dritt għall-protezzjoni ugwali tal-liġi;

Peress li huma deċiżi jiehdu passi ulterjuri sabiex jippromwovu l-ugwaljanza tal-persuni kollha permezz tal-infurzar kollettiv ta' projbizzjoni ġenerali tad-diskriminazzjoni bil-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali, iffirmata f'Ruma fl-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni");

Filwaqt li jaffermaw mil-ġdid li l-prinċipju tan-non-diskriminazzjoni ma jwaqqafx l-Istati Parti milli jiehdu miżuri biex jippromwovu l-ugwaljanza sħiħa u effettiva, dejjem jekk ikun hemm ġustifikazzjoni oġġettiva u raġonevoli għal dawk il-miżuri,

Ftehma kif ġej:

ARTIKOLU 1

Projbizzjoni ġenerali tad-diskriminazzjoni

1. Id-dgawdija ta' kull dritt iddikjarat bil-liġi għandu jiġi assigurat minghajr diskriminazzjoni għall-ebda raġuni, bħal sess, razza, kulur, lingwa, reliġjon, opinjonijiet politici jew oħrajn, oriġini nazzjonali jew soċjali, sħubija ma' minoranza nazzjonali, proprjeta`, twelid jew kwalunkwe status ieħor.
2. Hadd ma għandu jbagħti minn diskriminazzjoni minn naħa ta' kwalunkwe awtorita` pubblika għall-ebda raġuni kif msemmija fil-paragrafu 1.

ARTIKOLU 2

Applikazzjoni territorjali

1. Kwalunkwe Stat jista' fil-mument tal-firma jew meta jiddepożita l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni tiegħu, jispeċifika t-territorju jew territorji li għalihom ser japplika dan il-Protokoll.
2. Kwalunkwe Stat jista' fi kwalunkwe mument ieħor, b'dikjarazzjoni indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, jestendi l-applikazzjoni ta' dan il-Protokoll għal kwalunkwe territorju ieħor speċifikat fid-dikjarazzjoni. Fir-rigward ta' dan it-territorju l-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva d-dikjarazzjoni.
3. Kwalunkwe dikjarazzjoni magħmula skont iż-żewġ paragrafi preċedenti tista', fir-rigward ta' kwalunkwe territorju speċifikat fl-istess dikjarazzjoni, tiġi rtirata jew mibdula b'notifika indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa. L-irtirar jew bidla għandhom isiru effettivi fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha s-Segretarju Ġenerali jkun irċeva n-notifika.

4. Dikjarazzjoni li tkun saret skont dan l-Artikolu għandha tiġi kkonsiderata magħmula skont il-paragrafu 1 tal-Artikolu 56 tal-Konvenzjoni.

5. Kwalunkwe Stat li għamel dikjarazzjoni skont il-paragrafu 1 jew 2 ta' dan l-Artikolu jista' fi kwalunkwe mument jiddikjara f'isem wiehed jew aktar territorji li tirreferi għalihom id-dikjarazzjoni, li jaċċetta l-kompetenza tal-Qorti sabiex tircievi applikazzjonijiet minn għand individwi, organizzazzjonijiet non-governattivi jew gruppi ta' individwi skont l-Artikolu 34 tal-Konvenzjoni fir-rigward tal-Artikolu 1 ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 3

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

L-Istati Parti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1 u 2 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 4

Firma u ratifika

Il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-Istati Membri tal-Kunsill tal-Ewropa li ffirmaw il-Konvenzjoni. Huwa soġġett għal ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni. Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa ma jistagħx jirratifika, jaċċetta jew japprova dan il-Protokoll sakemm ma jkunx qabel jew fl-istess ħin irratifika l-Konvenzjoni. L-istrumenti ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 5

Dħul fis-seħħ

1. Dan il-Protokoll għandu jidhrol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għadew tlett xhur mid-data li fiha għaxar Stati membri tal-Kunsill tal-Ewropa jkun esprimew il-kunsens tagħhom li jintrabtu bil-Protokoll skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 4.

2. Fir-rigward ta' kwalunkwe Stat membru li jesprimi aktar tard il-kunsens tiegħu li jintrabat, il-Protokoll għandu jidhrol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għadew tlett xhur mid-data li fiha ġie depożitat l-strument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni.

ARTIKOLU 6

Funzjonijiet ta' depożitarju

Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika lil-Istati membri kollha tal-Kunsill dwar:

- (a) kull firma;
- (b) id-depożitu ta' kull strument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni;
- (c) kull data ta' dħul fis-seħħ ta' dan il-Protokoll skont l-Artikoli 2 u 5;
- (d) kull att ieħor, notifika jew komunikazzjoni relatati ma dan il-Protokoll.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Protokoll.

MAGĦMUL F' RUMA, DAN IR-RABA' JUM TA' NOVEMBRU 2000, bl-Ingliż u l-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalmart awtentici, b'kopja waħda li għandha tiġi depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jittrażmetti kopji awtentikati lil kull Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa.

Protokoll Nru 13

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali dwar l-abolizzjoni tal-piena tal-mewt fiċ-ċirkostanzi kollha

Vilnius, 3.5.2002

L-ISTATI MEMBRI TAL-KUNSILL TAL-EWROPA, firmatarji,

Konvinti li d-dritt għall-ħajja ta' kullhadd huwa valur basiku f'soċjeta` demokratika u li l-abolizzjoni tal-piena tal-mewt hija essenzjali għall-protezzjoni ta' dan id-dritt u għar-rikonixximent sħiħ tad-dinjita` inerenti tal-bnedmin kollha;

Peress li jixtiequ jsaħħu l-protezzjoni tad-dritt għall-ħajja garantita mill-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali ffirmata f'Ruma l-erbgha ta' Novembru 1950 (minn hawn il-quddiem imsejha "il-Konvenzjoni"),

Waqt li jinnutaw li l-Protokoll Nru 6 għall-Konvenzjoni, dwar l-Abolizzjoni tal Piena tal-Mewt, iffirmit fi Strasbourg fit-tmienja u għoxrin ta' April 1983, ma jeskludix il-piena tal-mewt fir-rigward ta' atti mwettqa fi żmien ta' gwerra jew ta' theddida imminenti ta' gwerra;

Peress li huma deċiżi jiehdu l-pass finali sabiex tiġi abolita l-piena tal-mewt fiċ-ċirkostanzi kollha,

Ftehm kif ġej:

ARTIKOLU 1

Abolizzjoni tal-piena tal-mewt

Il-piena tal-mewt għandha tkun abolita. Hadd ma għandu jiġi kkundannat għal dik il-piena jew titneħħilu ħajtu.

ARTIKOLU 2

Projbizzjoni ta' derogi

Ma għandha ssir l-ebda deroga skont l-Artikolu 15 tal-Konvenzjoni mid-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 3

Projbizzjoni ta' riżervi

L-ebda riżerva ma tista' ssir skont l-Artikolu 57 tal-Konvenzjoni fir-rigward tad-disposizzjonijiet ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 4

Applikazzjoni territorjali

1. Kwalunkwe Stat jista' fil-mument tal-firma jew meta jiddepożita l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni tiegħu, jispeċifika t-territorju jew territorji li għalihom ser japplika dan il-Protokoll.
2. Kwalunkwe stat jista' fi kwalunkwe mument ieħor, b'dikjarazzjoni indirizzata lis-Segretarju Generali tal-Kunsill tal-Ewropa, jestendi l'applikazzjoni ta' dan il-Protokoll għal kwalunkwe territorju ieħor speċifikat fid-dikjarazzjoni. Fir-rigward ta' dan it-territorju l-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha s-Segretarju Generali jkun irċeva d-dikjarazzjoni.

3. Kwalunkwe dikjarazzjoni magħmula skont iż-żewġ paragrafi preċedenti tista', fir-rigward ta' kwalunkwe territorju speċifikat fl-istess dikjarazzjoni, tiġi rtirata jew mibdula b'notifika indirizzata lis-Segretarju Generali. L-irtirar jew bidla għandhom isiru effettivi fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha s-Segretarju Generali jkun irċeva n-notifika.

ARTIKOLU 5

Relazzjoni mal-Konvenzjoni

L-Istati Parti jikkonsidraw id-disposizzjonijiet tal-Artikoli 1 sa 4 ta' dan il-Protokoll bħala Artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-disposizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 6

Firma u ratifika

Il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-Istati membri tal-Kunsill tal-Ewropa li ffirmaw il-Konvenzjoni. Huwa soġġett għal ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni. Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa ma jistagħx jirratifika, jaċċetta jew japprova dan il-Protokoll sakemm ma jkunx qabel jew fl-istess ħin irratifika l-Konvenzjoni. L-istrumenti ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Generali tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 7

Dħul fis-seħħ

1. Dan il-Protokoll għandu jidhul fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha għaxar stati membri tal-Kunsill tal-Ewropa jkun esprimew il-kunsens tagħhom li jintrabtu bil-Protokoll skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 6.

2. Fir-rigward ta' kwalunkwe Stat membru li jesprimi aktar tard il-kunsens tiegħu li jintrabat, il-Protokoll għandu jidhul fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara li jkun għaddew tlett xhur mid-data li fiha ġie depożitat l-istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni.

ARTIKOLU 8

Funzjonijiet ta' depożitarju

Is-Segretarju Generali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika lil-istati membri kollha tal-Kunsill dwar:

- (a) kull firma;
- (b) id-depożitu ta' kull istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni;
- (ċ) kull data ta' dħul fis-seħħ ta' dan il-Protokoll skont l-Artikoli 4 u 7;
- (d) kull att ieħor, notifika jew komunikazzjoni relatati ma dan il-Protokoll.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Protokoll.

MAGHMUL F' VILNIUS, DAN IT-TIELET JUM TA' MEJJU 2002, bi-Ingliż u l-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalment awtentiċi, b'kopja waħda li għandha tiġi depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal-Ewropa. Is-Segretarju Generali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jittrażmetti kopji awtentikati lil kull Stat membru tal-Kunsill tal-Ewropa.

Protokoll Nru 16

għall-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fondamentali

Strasbourg, 2.X.2013

L-ISTATI MEMBRI TAL-KUNSILL TAL-EWROPA U PARTIJIET GĦOLJA KONTRAENTI OĦRA GĦALL-KONVENZJONI GĦALL-PROTEZZJONI TAD-DRITTIJET TAL-BNIEDEM U L-LIBERTAJET FONDAMENTALI, iffirmata f'Ruma fl 4 ta' Novembru 1950 (minn hawn 'il quddiem imsejha "il Konvenzjoni"), ffirmatarji ta' dan il-Protokoll,

Fid-dawl tad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni u b'mod partikolari, l-Artikolu 19 li jistabbilixxi l-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem (minn hawn 'il quddiem imsejha "il Qorti");

Billi l-estensjoni tal-kompetenza tal-Qorti sabiex tagħti opinjonijiet konsultattivi sejra tkompli ttejjeb l-interazzjoni bejn il-Qorti u l-awtoritajiet nazzjonali u b'hekk issaħħaħ l-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà;

Fid-dawl ta' Opinjoni Nru 285 (2013) adottata mill-Assemblea Parlamentari tal-Kunsill tal-Ewropa fit-28 ta' Ġunju 2013,

Ftehm kif ġej:

ARTIKOLU 1

Abolizzjoni tal-piena tal-mewt

1. L-oġhla qrati u tribunali ta' Parti Għolja Kontraenti, kif speċifikat skont l-Artikolu 10, jistgħu jitolbu lill-Qorti biex tagħti opinjonijiet konsultattivi dwar kwistjonijiet ta' prinċipju relatati mal-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet definiti fil-Konvenzjoni jew fil-protokolli tagħha.
2. Il-qorti jew it-tribunal li jagħmlu t-talba jistgħu jitolbu opinjoni konsultattiva biss fil-kuntest ta' każ pendenti quddiemhom.
3. Il-qorti jew it-tribunal li jagħmlu t-talba għandhom jagħtu r raġunijiet għat-talba tagħhom u għandhom jipprovdu l-isfond legali u fattwali rilevanti tal-każ pendenti.

ARTIKOLU 2

Projbizzjoni ta' derogi

1. Panel ta' f'ames imħallfin tal-Kamra l-Kbira għandu jiddeciedi jekk jaċċettax it-talba għal opinjoni konsultattiva, fid-dawl tal-Artikolu 1. Jekk il-panel jirrifuta t-talba, dan għandu jagħti r raġunijiet għalix.
2. Jekk il-panel jaċċetta t-talba, l-Kamra l-Kbira għandha tagħti l-opinjoni konsultattiva.
3. Il-panel u l-Kamra l-Kbira, kif imsemmi fil-paragrafi preċedenti, għandhom jinkludu ex officio l-imħallf elett f'isem il-Parti Għolja Kontraenti li għalijha tappartjeni l-qorti li qed tagħmel it-talba. Jekk dan l-imħallf mhux preżenti jew ma jistax jieħu sehem fil-każ, persuna magħżula mill-President tal-Qorti, minn lista mressqa minn qabel minn dik il-Parti, għandha toqgħod fil-kapaċità ta' imħallf.

ARTIKOLU 3

Il-Kummissarju għad-Drittijiet tal-Bniedem tal-Kunsill tal-Ewropa u l-Parti Għolja Kontraenti li jappartjenu għaliha il-qorti jew it-tribunal li qed jagħmlu t-talba għandu jkollhom id-dritt li jissottomettu kummenti bil-miktub u jieħdu sehem fis-seduti. Il-President tal-Qorti jista', fl-interess tal-amministrazzjoni xierqa tal-gustizzja, jistieden lil kwalunkwe Parti Għolja Kontraenti jew persuna oħra, sabiex tissottometti kummenti bil-miktub jew tiegħu sehem fi kwalunkwe smigh.

ARTIKOLU 4

1. Għandhom jingħataw raġunijiet għal opinjonijiet konsultattivi.
2. Jekk l-opinjoni konsultattiva ma tirrappreżentax, kompletament jew parzjalment, l-opinjoni unanima tal-imħallfin, kull imħallf għandu d-dritt li jagħti opinjoni separata.
3. L-opinjoni konsultattiva għandhom jiġu kkomunikati lill qorti jew lit-tribunal li jkunu għamli t-talba u lill-Parti Għolja Kontraenti li għalih t/jappartjeni il-qorti jew tribunal.
4. L-opinjoni konsultattiva għandhom jiġu ppublikati.

ARTIKOLU 5

L-opinjoni konsultattiva m'għandhomx ikunu vinkolanti.

ARTIKOLU 6

Il-Partijiet Għolja Kontraenti għandhom iqisu d-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 1 sa 5 ta' dan il-Protokoll bħala artikoli addizzjonali għall-Konvenzjoni u d-dispożizzjonijiet kollha tal-Konvenzjoni għandhom japplikaw b'konsegwenza ta' dan.

ARTIKOLU 7

1. Dan il-Protokoll għandu jkun miftuħ għall-firma tal-Partijiet Għolja Kontraenti għall-Konvenzjoni, li jistgħu jesprimu l-kunsens tagħhom li jkunu marbuta b':

- (a) firma mingħajr rizerva fir-rigward tar-ratifika, l-aċċettazzjoni jew l-approvazzjoni; jew
- (b) firma soġġetta għal ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni, segwita minn ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni.

2. L-istrumenti ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni għandhom jiġu depożitati għand is-Segretarju Generali tal-Kunsill tal-Ewropa.

ARTIKOLU 8

1. Dan il-Protokoll għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar ta' wara l-iskadenza ta' perjodu ta' tliet xhur wara d-data li fiha għaxar Partijiet Għolja Kontraenti għall-Konvenzjoni jkunu esprimew il-kunsens tagħhom li jintrabtu bil-Protokoll skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 7.

2. Fir-rigward ta' kwalunkwe Parti Għolja Kontraenti għall-Konvenzjoni li tesprimi aktar tard il-kunsens tagħha li tintrabat bil-Protokoll, dan għandu jidhol fis-seħħ fl-ewwel jum tax-xahar wara l-iskadenza ta' perjodu ta' tliet xhur wara d-data li fiha tkun esprimiet il-kunsens tagħha li tkun marbuta bil-Protokoll skond id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 7.

ARTIKOLU 9

L-ebda riserva ma tista' ssir taht l-Artikolu 57 tal-Konvenzjoni fir-rigward tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Protokoll.

ARTIKOLU 10

Kull Parti Għolja Kontraenti għall-Konvenzjoni għandha, meta tiffirma jew meta tiddepożita l-istrument tagħha ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni, permezz ta' dikjarazzjoni indirizzata lis-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa, tindika l qrati jew it-tribunali li taħtar għall-finijiet tal-Artikolu 1, paragrafu 1, ta' dan il-Protokoll. Din id-dikjarazzjoni tista' tiġi modifikata fi kwalunkwe data aktar tard u bl-istess mod.

ARTIKOLU 11

Is-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Ewropa għandu jinnotifika lill-Istati Membri tal-Kunsill tal-Ewropa u lill-Partijiet Għolja Kontraenti l-oħra għall-Konvenzjoni dwar:

- (a) il-firem kollha;
- (b) id-depożitu ta' kwalunkwe istrument ta' ratifika, aċċettazzjoni jew approvazzjoni;
- (c) kull data tad-dħul fis-seħħ ta' dan il-Protokoll skont l-Artikolu 8;
- (d) kull dikjarazzjoni magħmula skond l-Artikolu 10; u
- (e) kull att ieħor, notifika jew komunikazzjoni marbuta ma' dan il Protokoll.

B'xhieda ta' dan il-firmatarji, awtorizzati kif xieraq, iffirmaw dan il-Protokoll.

Magħmul fi Strasbourg, dan it-tieni jum ta' Ottubru 2013, bl Ingliz u bil-Franċiż, biż-żewġ testi ugwalment awtentiċi, b'kopja waħda li għandha tiġi depożitata fl-arkivji tal-Kunsill tal Ewropa. Is-Segretarju Ġenerali għandu jittrażmetti kopji autentikati lil kull Stat Membru tal-Kunsill tal-Ewropa u lill Partijiet Għolja Kontraenti l-oħra tal-Konvenzjoni.

Il-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem

European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex

www.echr.coe.int